

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 Lei.
Pe jumătate de an 5 Lei.

APARE ODATA ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Frați Români Ortodocși,

Societatea Clerului Român Ortodox din București „AJUTORUL” și Societatea Studenților în Teologie din București.

Aceste societăți au convocat în ziua de 28 Decembrie 1920, sau 10 Ianuarie st. n. 1921, la sediul din B. dul Carol Nr. 77, pe toți membrii lor și pe toți Românii ortodocși, cari au auzit glasul de apărare al Bisericii noastre naționale ortodoxe. Tot în această zi a luat parte și delegația Asociațiunii cântăreților din România.

În această ședință, la ordinea zilei a fost discuția asupra: Proiectului de concordat propus de Sf. Scaun, Regatului Român, în următorul cuprins:

Proiect de concordat.

Art. 1. — Religia Catolică Apostolică Romană, atât cea de rit latin, cât și cea de rit greco-român și greco-rutean se va exercita în libertate și în public în tot cuprinsul Regatului României și în privința tratamentului se va bucura de paritate absolută cu celelalte confesiuni ale Regatului.

Art. 2. — În Regatul României, ierarhia catolică constituită cum urmează:

Pentru catolicii de rit oriental:

1. Provincia ecleziastică a Făgărașului.

Mitropolie: Făgăraș, cu reședința la București;

Sufragane: Eparhia Lugojului (pentru Banat);

Sufragane: Eparhia Sucevei (pentru Bucovina);

2. Provincia ecleziastică a Blajului.

Mitropolie: Blaj cu reședința la Blaj;

Sufragane: Eparhia de Oradea-Mare;

Sufragane: Eparhia Gherlei.

Pentru catolicii de ritul latin:

1. Provincia ecleziastică a Bucureștilor.

Mitropolie: București pentru Muntenia și Dobrogea.

Sufragane: Eparhia Iașilor, pentru Moldova și Basarabia.

Sufragane: Eparhia Cernăuților pentru Bucovina.

2. Eparhii imediat supuse:

a) Eparhii Unite din Transilvania și Satmar.

b) Eparhii Unite din Timișoara și Oradea-Mare.

Numirea Episcopilor se va face conform canoanelor Bisericii Catolice, adică:

a) Pentru Episcopii Români Uniți: Eclesiastici Eparhiei vacante având dreptul după datine, întruniți în Sinod, sub președinția Mitropolitului, sau (fiind vorba de numirea acestuia), acelor mai bătrâni dintre Episcopii provinciali, vor alege pe propriul lor Episcop. Actele alegerii săvârșite vor fi înaintate intra mensem (într-o lună) Sf. Scaun, care înainte de a ordona procesul canonic, asupra calităților și aptitudinilor celui ales și înainte de a proceda la confirmarea canonică, va întreba pe Guvernul Regal, spre a cunoaște dacă există fapte sau motive de ordin politic sau civil, contrare confirmării lui.

În urma confirmării canonice, nici o piedică nu există ca Guvernul Regal să publice numirea făcută în Monitorul Oficial al Regatului.

b) Numirea Arhiepiscopului și Episcopilor de rit latin — conform noului Cod de drept canonic — se lasă pleno jure pe seama Sf. Scaun, care înainte de a proceda la zisa numire, va comunica Guvernului Regal numele candidatului pentru a lua cunoștință dacă există fapte sau motive de ordin politic sau civil în contrar.

Art. 4. — Episcopii înainte de a lua în primire Eparhiile lor, vor jura credință Regelui, conform următoarei formule: Jur și promit înaintea lui Dumnezeu, pe Sf. Evanghelie ascultare și credință M. S. Regelui României; jur de asemenea de a nu lua nici o înțelegere, de a nu asista la nici o consfătuire, de a nu încuraja, ci de a împiedeca pe cât îmi va fi cu putință, clerul supus jurisdicției mele de a lua parte la orice acțiune sau complot în contra liniștei, siguranței și integrității Statului.

Art. 5. — Alesul pe lângă însușirile cerute de drept, va trebui să mai fie și cetățean român, și dacă n'ar fi încă, va trebui să dobândească cetățenia română, conform legii.

Art. 6. — Episcopii de orice rit vor avea deplină libertate în exercițiul funcțiilor bisericesti și în cărmuirea propriilor Eparhii și vor exercita toate drepturile și prerogativele proprii slujbei pastorale, conform disciplinei aprobate de Biserică; de ei vor depinde în mod exclusiv toți preoții în cece privește exercitarea Ministerului Sacru și vor fi liberi de adresa poporului instrucțiuni și ordonanțe, făcând parte din domeniul religios sau bisericesc.

Art. 7. — Comunicarea Episcopilor, poporului și a clerului cu Sf. Scaun și vice-versa, în cele duhovnicești și în afa-

cerile ecleziastice, este absolut liberă și nu se va admite „placet”-ul „regium” (aprobarea guvernului) pentru ori ce fel de act emanat, fie de Sf. Scaun fie de orici Episcop din eparhiile respective.

Art. 8. — Alocația (sau mena) fiecărui Arhiepiscop și Episcop se fixează în modul următor:

1. a) Pe lângă veniturile bunurilor imobiliare păstrate de legea agrară;

b) Fiecare Arhiepiscop va primi lei 48.000; fiecare Episcop lei 36.000, — de prelevat din „Cassa Patrimoniului ecleziastic”, despre care se vorbește la art. 24.

2. Dacă printre actualii Episcopi și Arhiepiscopi sunt unii cari în momentul când legea agrară va intra în vigoare, s'ar bucura de o congruă mai mare decât cea fixată mai sus, ei vor urma a se bucura și mai departe de excedent cât timp își vor păstra beneficiul.

Dar din momentul în care vor înceta de a deține beneficiul (prin renunțare, promoțiune sau moarte), excedentul se va păstra Cassei „Patrimoniului Sacru” și succesorii lor nu vor putea lua mai mult decât este fixat mai sus.

3. Dacă printre actualii investiți s'ar afla vreunul a cărui congruă ar fi inferioară celei fixate, Guvernul va suplini diferența, până când prin cele prevăzute mai sus la a) 2, nu va mai fi nevoie.

Art. 9. — Mitropoliții și Episcopi catolici ai Regatului, fără deosebire de rit se vor bucura de aceleași drepturi civile și onorifice, care Regatul României le atribuie Mitropolițiilor și Episcopilor de religie ortodoxă.

Art. 10. — 1. Spre a ajuta pe Episcopi în cărmuirea Eparhiilor lor, în fiecare Biserică de Scaun (Catedrală), va fi menținut capitolul Canonicilor (consilierii Episcopului), în starea juridică și patrimonială în care se găsea în momentul ratificării Concordatului de față.

2. Nu vor putea fi admiși în Capitole decât cetățenii români, cari pe lângă însușirile cerute de S. S. Canoane, vor fi exercitat în mod laudabil Sf. Slujbă și păstoria sufletelor (cura animarum) sau cari cel puțin vor avea merite speciale prin știința sau priceperea lor în cărmuirea eparhiei.

3. Sunt rezervate Sf. Scaun numirile prepusului (șefului) oricărei Biserici Catedrale, după prezentarea din partea Capitolului (și a tuturor Canonicilor celor două biserici Catedrale suprimate din Sătmar și Oradea-Mare).

Pentru celelalte canoanice, la orice vacanță, Capitolul însuși va prezenta Episcopului pe candidat, căruia Episcopul îi va conferi beneficiul după ce se va fi încredințat că alesul are însușirile cerute de S. S. Canoane, că în contra lui nu există opoziție de ordin politic sau civil din partea Guvernului, ci că alegerea a purces în mod regulat, — cu excepția Capitolului Bisericii Catedrale Mitropolitane din Blaj, pentru care rămân în vigoare statutele actuale.

4. Prețul bunurilor imobiliare aparținând Capitoalelor și fiecărui beneficiu Canonical, expropriate prin legea agrară, va fi rezervat „Casei Patrimoniului Sacru” și fiecărui Canonic i se va atribui un venit anual de lei 12.000.

5. Capitoalele vechilor Biserici Catedrale latine din Oradea-Mare și Sătmar se desființează.

6. Dacă printre actualii Canonici ai unei Catedrale, ar fi de aceia care în momentul intrării în vigoare a legii agrare s'ar bucura de o prebendă (leafă) mai mare decât cea fixată mai sus la paragraful 4, ei vor continua a se bucura de excedent cât timp vor păstra beneficiul. Excedentul va trece în folosul „Casei Patrimoniului Sacru” și succesorii lor nu vor putea percepe mai mult decât s'a hotărât mai sus.

Art. 12. — Numirea parohilor e de competența exclusivă a Episcopului. — Parohii trebuie să fie cetățeni români; numirea de parohi a cetățenilor străini, se poate face numai cu consimțământul Guvernului Regal. Pe Episcop îl privește înființarea de noi parohii, atunci când ar pretinde lucrul acesta nevoia, potrivit S. S. Canoane. Episcopii în înființarea noilor parohii, vor proceda în înțelegere cu Guvernul Regal.

Art. 13. — Parohilor pe lângă folosința rentelor, cari derivă din bunurile imobiliare reinstrăinate de legea agrară și pe lângă drepturile stolei, li se va atribui o congruă de lei 3600 anual, care se vor preleva din cassa „Patrimoniului Sacru”.

2. Parohii cari în momentul aplicării legii agrare vor avea o congruă (leafă) mai mare decât cea fixată mai sus, o vor păstra cât timp vor fi investiți cu beneficiul acesta; numai păstrând beneficiul, excedentul nu va trece succesorilor lor, ci se va vărsa în cassa „Patrimoniului Sacru”.

3. Parohilor a căror congruă în momentul aplicării legii agrare nu va egala pe cea fixată în paragraful 1, Guvernul le va plăti diferența.

4. Treptat, treptat, ce prin trecerea beneficiilor parohiale despre care e vorba în paragraful 2 dela actualii titulari la succesorii lor, va sporii fondul „Patrimoniului Sacru”, va înceta din partea Guvernului obligația de a înzestra pe parohii, care se află în situația prevăzută în paragraful 3.

Art. 14. — Numai pe Episcopi îi privește în cuprinsul eparhiilor respective, a admite pe cineva în rândul eclesiasticilor și a-i hirotonisi după prescripția canoanelor, pe aceia pe care îi vor crede necesari și utili eparhiilor lor, și numai pe ei îl privește de a ține departe de Sf. daruri (ordinea sacre) pe acei pe care îi vor crede nedemni.

Art. 15. — Fiecare eparhie poate avea seminarul său, pentru formațiunea tinerilor clerici.

Organizația, conducerea și administrația seminarului, e de competența exclusivă a Episcopului, căruia, în consecință institutele de felul acesta îi vor fi potrivit canoanelor complectamente supuse.

Episcopul e liber de a admite și exclude pe elevii seminarelor și a alege pe superiori și profesori și de a îndepărta ori de câte ori va crede în prudența sa că e necesar sau util.

În seminare vor fi instruiți conform S. S. Canoane, atâți elevi cât pretinde întinderea și nevoile eparhiei: dar numai pe episcop îl privește starea numărului lor.

Art. 16. — 1. Programul de studii de dezvoltat în seminarii va fi uniform: fiecare Episcop va purta grija de ei, să fie observat în seminarul său.

2. În seminarii, studiul limbii naționale române va fi obligatoriu pentru toți. Planul de învățământ al studiului limbii române în seminarii, va fi fixat de Ministerul Instrucțiunii Publice.

Art. 17. — Ordinele și congregațiile religioase aflătoare astăzi pe teritoriul Statului român, pot rămâne aci și pe viitor, cu condiție de a și avea provincia lui în țară.

De aici înainte însă ordinele și congregațiile religioase, cari voesc să se așeze în Regatul României, trebuie să și câștige consimțământul guvernului Regal Român.

Toți călugării vor fi supuși Episcopului, mai puțin cei de rit latin, cari se bucură de privilegiul excepției.

Ordinelor și congregațiilor religioase, ca atari Statul le recunoaște personalitatea juridică, proprie și reală și capacitatea de a exercita drepturile, cari derivă din ea, cu condiția ca ele să îndeplinească condițiunile prescrise de legea civilă, persoanelor morale.

Sumele realizate, prin înstreinarea latifundiilor din averea ordinelor și congregațiilor religioase, în urma aplicării legii agrare, se va vărsa casei ordinului și congregației respective. Statul va avea dreptul de a controla ca veniturile să fie folosite, conform scopului propriu al fiecărei instituțiuni, în cuprinsul regatului.

Art. 18. — În orașul București, se va fonda o școală superioară catolică de teologie, agregată Universității de Stat. Statutele ei vor fi redactate de comun acord între Sf. Scaun și Guvernul Regal.

Art. 19. — 1. Clericii, elevi ai Seminarelor sau ai Școalei superioare de teologie, vor fi scutiți de serviciul militar, cât timp vor stăru în cariera eclesiastică.

2. De asemenea monahii și călugării, care vor fi depus voturile solemne sau perpetue, vor fi dispensați de serviciul militar, la cererea Episcopului lor.

Părăsind călugăria, ei pierd dreptul la această scutire.

Art. 20. — Biserica catolică din Regatul României are dreptul de a înființa și susține din mijloacele proprii, școli confessionale, primare, secundare și pedagogice, care vor fi supuse inspecțiunii Ministerului Instrucțiunii Publice.

Certificatele de capacitate dobândite în aceste școli, vor fi recunoscute de Stat, dentru aceasta.

(Va urma.)

Vieța internă și organizația institutului teologic din Arad

de Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

Măsurile, ce se iau pentru îndreptarea acestor stări și dispozițiunile, ce se adusează pentru reorganizarea, consolidarea institutului se manifestează în următoarele nizuinți și îngrijiri.

1. Înălțarea nivelului intelectual și moral al fiitorilor preoți prin admiterea la studiu teologic a tinerilor cu pregătiri mai bune.

2. Înmulțirea catedrelor și crearea unei generații de profesori de profesiune, cu studii și pregătiri academice, cari emancipați de alte oficii — administrative b sericești — să și poată dedica toate puterile dirigătoriei învățătorești.

3. Zidirea unui local pentru teologie și îmbinarea ei sub o direcțiune și conducere cu institutul preparandial.

4. Dezvoltarea și perfecționarea succesivă a învățământului prin introducerea de discipline noi și propunerea lor mai intensivă, iar a disciplinei școlare și a creșterii teologice prin clădirea și arangarea seminarului diecezan.

Reorganizarea și dezvoltarea institutului amăsurat acestor nizuinți și direcțiuni se întâmplă prin următoarele evenimente și dispozițiuni:

Desbătându-se chestia organizării institutelor centrale diecezane — a teologiei și a preparandiei — în prima sesiune a sinodului eparhial, din Dumineca Tomnii a anului 1870, se făcură mai multe propuneri.

Comisiunea organizatoare a sinodului era de părerea, că ambele institute să rămână statu quo până la sinodul viitor, iar Consistorul ca senat școlar să fie îndatorat a-i prezenta un proiect de organizare.¹⁾

Deputatul *Vicențiu Babeș* crede, că este absolută necețitate de o organizare uniformă a tuturor institutelor clericale și considerând, că votul decisiv într'aceasta chestie este a sinodului episcopesc, propune, iar sinodul primește, ca „compunerea și staverirea cât mai în grabă a unui plan de reorganizare se recomandă în atențiune celui mai aproape congres național bisericesc în colaborare cu sinodul episcopesc”.²⁾

Deputatul *Gheorghe Dringou*, propune să se hotărească maximul numărului și calificația pregătitoare a tinerilor, cari pot fi primiți în teologie.³⁾

Emeric B. Stanescu din considerație la numărul prea mare de preoți cere închiderea institutului pe 10 ani.

După o discuție mai îndelungată sinodul primește părerea deputatului *Partenie Cosma* și decretează că „numai atari tineri să fie primiți în institutul teologic din Arad, cari au absolvat 8 clase gimnaziale cu succes bun”.⁴⁾

Aceasta hotărâre sinodală cu începerea anului școlar 1870—71 se și pune în aplicare — primindu-se în cursul I teologic 6 elevi — și se execută cu vigoare și în anul școlar viitor. Urmarea fu, că numărul elevilor scăzu într'un mod simțitor și în curând intrară stările de mai înainte. În anul școlar 1872—3 se primiră din nou și elevi fără 8 clase gimnaziale așa, că din 26 de studenți câți avea institutul în acest an școlar, 6 înși — elevi în cursul I — nu avea pregătirile prescrise.

Consistorul eparhial ca senat bisericesc în raportul său către sinodul din 1873 și relevă abatere și își exprimă dorința motivată, că până la regularea parohiilor și a dotațiunii preoțești hotărârea sinodală să fie scoasă din vigoare și să poată fi primiți în institut și tineri fără 8 clase. Afacerea luă caracterul unui conflict între

sinod și consistor și provocă noi discuții, propuneri în sesiunile sinodului eparhial din 1873 și 1874.

Comisiunea bisericească a sinodului din 1873, era de părerea, că procedul consistorului, deși prin motivele aduse s'ar vedea încâtva justificat, nu se poate aproba. Sinodul să îndrume deci senatul bisericesc al Consistorului, ca hotărîrea sinodului, până nu se va schimba, să-o observe și să nu se abată dela ea. Considerând însă motivele aduse de Consistor, crede, că în cazuri extraordinare, când necețitatea cere să se poată primi în teologie și tineri, cari au mai puțin de 8 clase gimnaziale, dar cu condiția, că la nici un caz să nu poată competa la parohii de clasa primă. Cu ocaziunea astorfel de primire extraordinare și pânăce prin arondare, și reducere sinodul va efectui clasificarea parohiilor să se enunțe prin decis consistorial, că cei primiți la care clasă de parohii au drept.

I. P. Deseanu propune, ca testimoniile clericilor primiți fără 8 clase să aibă validitate numai dacă ulterior vor împlini absolvirea claselor secundare, ce le lipsesc.

Mircea Stanescu e de părerea, ca dintil să se desbată în sinodul episcopesc și la viitorul congres național bisericesc să se aducă hotărîre meritorie în chestie ținându-se seamă de „dorința expresă a sinodului eparhial arădan, ca candidații spre clerică să fie cu 8 clase gimnaziale.”

Ioan Mișci crede, că în cazuri extraordinare, când prevederea unor parohii mai slab dotate cere abatere se pot primi elevi și fără 8 clase secundare, dar despre asemenea primiți să se facă relațiuni motivate sinodului eparhial.

Babeș considerând lipsa de preoți în parohiile mai sărace și faptul, că adevărata calificare preotească, nu e absolut condiționată de absolvirea studiilor secundare la gimnaziul străne, propune, ca pe lângă cuvenita precauțiune să-i se concedă consistorului a primi în teologie și elevi fără 8 clase secundare, dar aceștia să poată fi aleși numai în parohii, pentru cari nu se vor afla candidați, cu deplină calificare. Numai după un serviciu mai îndelungat, dând probe eclatante despre capacitate și având merite pe terenul bisericesc pot fi declarați din partea consistorului de vrednici la parohii mai bune, mai dintil la parohii de clasa a II-a, apoi de clasa I-a.

Desbaterea se termină prin hotărîrea — adusă prin votare secretă — de a se susține în vigoare și mai departe și în mod absolut și cu privire la districtul consistorului din Oradea-mare, concluzul luat la anul 1870.⁵⁾

În sesiunea sinodului eparhial din anul următor 1874, chestia ajunse din nou sub desbatere. Consistorul eparhial primi în teologie și în anul școlar 1873—4 elevi fără 8 clase secundare, 2 cu VII, iar unul cu VI clase gimnaziale. Comisiunea bisericească a sinodului propune, că aceasta neobservare a dispozițiilor sinodului „să se desaproabe, iar cei primiți, ori în care curs s'ar afla, să nu se considere de elevi ai institutului.” În nex cu aceasta afacere să ia în deliberare și raportul Consistorului din Oradea-mare și petiția comunei Banlaca pentru abrogarea hotărîrilor sinodale referitoare la studiile pregătitoare ale candidaților de teologie. Sinodul după o desbatere mai îndelungată aderează la propunerea deputatului *Vicențiu Babeș*, formulată astfel: „Considerând, că aceasta chestiune din an în an revine și preocupă spiritele fără a se putea finaliza din cauza pretinsei mari necețități de preoți pentru multe parohii sărace; considerând, că și dispozițiunea §-lui 174 din

stat. org. și interesul cel mare de uniformitate cere o regulare comună a cvalificațiunii clericului din întreagă provincie mitropolitană: chestiunea să se aștearnă celui mai de aproape congres național, cu rugarea de a-o decide în conțelegere cu sinodul episcopesc; suspendându-se până atunci absolută restrîngere a concluzelor precedente.”⁶⁾

Astfel sub greutatea împrejurărilor și a situațiunii noastre bisericești învinge punctul de vedere și procedura consistorului. În anii școlari următori se primiră în teologie tot mai mulți elevi fără 8 clase gimnaziale și în scurt timp numărul acestora ajunge în preponderanță față cu cei ce absolviră întreg cursul școlilor secundare.

Ca normativ la primirile în teologie și la cvalificația anterioară a candidaților de preoție servi §-ul 15 din „Regulamentul pentru parohii în provincia mitropolitană a bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania” votat de congresul național bisericesc din anul 1878.

În virtutea acestei legi pot aspira

a) la parohia de I-a clasă acei clerici, cari pe lângă o pregătire cu succes bun de 8 clase gimnaziale s'au reale, au terminat studiile teologice în vreunul din institutele din mitropolia noastră și au susținut cu distincțiune examenul rigoros de cvalificațiune la careva Consistor diecezan;

b) la parohia de a II-a clasă aceia, cari după absolvirea cel puțin a 4 clase gimnaziale s'au reale și după terminarea științelor teologice în vreunul din institutele diecezelor noastre, au susținut examenul de cvalificațiune cu succes bun;

c) la parohia de a III-a clasă toți teologii absolvați, cari au susținut examenul de cvalificațiune.”

Congresul național bisericesc din anul 1891 modifică lit. b) a acestei dispoziții în următorul sens:

„La parohiile de a II-a clasă pot concura acei preoți ori clerici absolvenți, cari după absolvirea cel puțin de 6 clase gimnaziale ori reale, s'au după absolvirea de 4 clase gimnaziale ori reale cu cursul întreg pedagogic și după terminarea științelor teologice în vreunul din institutele diecezelor noastre, au susținut examenul de cvalificațiune preotească cu succes bun.”

(Va urmă.)

Aviz!

A apărut: **Calendarul Diecezan din Arad pe anul 1921.** Conține: Cronologia. Sărbători și alte zile schimbăcioase. Posturile. Deslegări de post. Parastase oficioase. Sărbători naționale. Zile de repaos la judecătoria. Regentul anului. Anotimpurile, partea calendaristică. Întunecimile a. 1921. Taxele de postă, telegraf și telefon. Consemnarea târgurilor din Crișana, Transilvania, Bănat și vechiul regat. Timpul vânatului și o parte literară instructivă, împodobită cu mai multe clișee.

Prețul unui exemplar 5 Lei + 1 Leu 35 bani pentru factură recomandat. Revânzătorii beneficiază rabat. Se poate comanda contra bani gata în librăria diecezană din Arad.

¹⁾ Concluzul Nr. 105/1870. — ²⁾ Concluzul Nr. 106/1870. — ³⁾ Concluzul Nr. 82/1870. — ⁴⁾ Concluzul Nr. 105/1870 — ⁵⁾ Concluzele sinod. eparh. Nr. 140/1873 și Nr. 159/1878. — ⁶⁾ Concluzul sinod. eparh. Nr. 63/1874.

INFORMAȚIUNI.

Sinodul protopopesc al Aradului contra Concordatului. Sinodul protopopesc al Aradului, în numele preoțimii și alor peste 32 mii suflete credincioase ale bisericii ortodoxe române, având în vedere uneltirea primejdioasă, ce se proiectează prin concordatul inițiat din partea Vaticanului, — protestează cu energie în contra uneltirii, care atinge și interesele bisericii ortodoxe române, precum și demnitatea și suveranitatea noului Stat român, — înființat prin supreme jertfe morale ale credinței și de sânge.

În urmare Sinodul protopresbiteral se adresează stăruitor tuturor factorilor bisericești, ca să se impotrivescă acestei primejdii și să reclame la locurile competente, — ca principiile fundamentale din articolul 21 al Constituției Vechiului Regat, cu privire la libertatea deplină a conștiinței și a cultelor creștine precum și cu privire la caracterul bisericii ortodoxe române, ca biserică dominantă, să se susțină și în noua Constituțiune, în toate consecințele sale, și pentru Mitropolia noastră.

Societățile „Roitul” și „Răsplata muncii” de sub conducerea d-nei general *Averescu*, cari au de scop să dea de lucru la toate femeile de orice categorie și a promova industria națională de casă, va deschide în Palatul cultural, în cursul săptămânii acesteia, o expoziție de cusături românești, sub conducerea d-nei *Alexandra Stanoviciu* din București. Scopul național, cultural și umanitar, ce-l urmăresc numitele Societăți prin aranjarea de expoziții și în centrele românești din Ardeal, e un indemn puternic, pentru că publicul românesc din Arad și jur să sprijinească nuzuința patriotică de a răspândi în cercuri largi arta românească și a răsplăti munca și harnicia femeii române. Din fondurile, care rezultă din vânzarea obiectelor expuse, dupăce se răsplătește larg munca țărâncii, se ajutură femeile sărace. Expozițiile din Lugoj și Timișoara au avut un strălucit succes material și moral.

Adunarea generală a Institutului de credit și economii „Victoria”. Duminecă, în 20 Februarie, a avut loc a XXXIII-a adunare generală a fruntașului nostru institut de credit și economii „Victoria” din Arad. Au luat parte 50 acționari, reprezentând 2237 acții cu 910 voturi. Adunarea generală a condus-o dl Dr. *Aurel Demian*, membru în direcțiune. În cuvântarea de deschidere își aduce aminte de președintele institutului *Mihail Veliciu* și vicepreședintele I. P. C. *Sa Roman R. Ciorogariu*, ambii bolnavi și de regretatul director executiv *Sava Raicu*, care dela înființare și până la sfârșitul vieții sale laborioare a servit cu credință, abnegațiune și pricepere interesele institutului. Salută apoi pe dl *Nasta*, directorul sucursalei din Arad a „Băncii naționale”. Golul rămas în urmă lui *Raicu* l-a umplut direcțiunea prin alegerea de director executiv a d-lui *Gheorghe Adam*, vechiu funcționar al institutului. Numeste de notari pe d-nii *Virgil Antonescu* și *Gheorghe Popovici*, de verificatori pe d-nii *Mihail Păcățian* și *Aurel Călnicean*, iar de scrutători pe d-nii *Dimitrie Muscan*, *Dr. Vasilie Avramescu* și *Dr. Mihail Mărcuș*.

Se citesc și se iau la cunoștință rapoartele direcțiunii și comitetului de supraveghiere. Toate ramurile de activitate ale institutului s'au desvoltat în mod îmbucurător. Totalul circulației din anul 1920 a fost suma considerabilă de 1,194,816.654.30. Din profitul de 531.708.26 Lei s'au votat pentru internatul de băieți, ce-l va

înființa „Victoria” Lei 20 000, pentru „Monumentul Unirii” 10.000, iar pentru scopuri filantropice și culturale la dispoziția direcțiunii 20.000.

În direcțiune se re aleg d-nii Traian Vățian și Dr. Nicolae Ciacian.

În numele acționarilor dl Dr. Mihai Marcus aduce vii mulțămiri direcțiunii și funcționarilor pentru rezultatele realizate între împrejurări grele.

Președintele Dr. Demian mulțamește acționarilor pentru participare și declară ședința de închisă.

Vindecarea tuberculozel. După experiențe de 7 ani curarisirea tuberculozei prin sistemul Spahlinger descoperit în 1914, a stabilit definitiv că boala este vindecabilă, după cum arată profesorul Darsonwal în expunerea făcută la Academia de științe. Metoda lui Spahlinger se ocupă de distrugerea otrăvurilor tuberculozei și vaccinarea, de o importanță capitală din cauză că boala era combătută prin sistemul lipsit de inoculațiuni. Prima fază a tratamentului este neutralizarea microbilor lui Koch prin culturi făcute din sângele bolnavului. A doua fază sunt injecțiunile anti-gene. Bolnavul devine pentru totdeauna imun. Toate cazurile de sub observație din Franța, Elveția și Argia de la 1914 se poate spune că s'au terminat cu complectă vindecare. Descrierea detaliată a tratamentului depinde încă de primirea rapoartelor doctorilor colaboratori din celelalte țări.

Aviz oficios!

Avizăm din nou onoratul public, să nu se prezinte la cassa consistorială în orele de după amiazi, pentru că după amiazi cassa nu face nici plătiri, nici încassări!

Administrațiunea cassei consistorului diecezan gr. or. român Arad.

PARTEA OFICIALA.

Ad 793/1920.

Edict.

În urma înaltului rescript al Venerabilului Consistor diecezan din Arad de sub Nr. 3001 d'n 2/15 Decembrie 1920, să provoacă învățătorul Lazar Ignea dela una din școlile din Belinț, despre care din luna Februarie 1917, când era în războiu, nu se mai știe nimic, ca întrucât ar fi în viață, în termen de 30 de zile dela prima publicare a acestui Edict, nesmintit să se prezenteze în comuna Belinț și să-și reocupe postul, pentru că altcum acest post se va declara vacant.

Tot cu termen de 30 de zile dela prima publicare a acestui Edict este provocat ori și cine care ar avea cunoștință, că învățătorul Lazar Ignea trăește și știe locul unde să afle, să aducă aceasta la cunoștința conducătorului oficiului parohial gr. or. rom. din Belinț, plasa Receaș, județul Timiș.

Belinț, la 6/19 Februarie 1921.

Gherasim Sârbu,
conducătorul oficiului parohial
gr. or. român.

1—3

Concurse.

În conformitate cu rezoluțiunea Vener. Consistor ddo 26 August (8 Septembrie) 1920 Nr. 2099/1920, pentru întregirea parohiei vacante din Belinț, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. Uzufuctul sesiei parohiale folosită de răposatul preot Petru Căprar în estenziune de 30 jughere.

2. Stolele legale.

3. Eventuala întregire dela stat, pentru care parohia nu garantează.

Preotul ales va avea să platească toate dările publice și ecvivalentul după sesia, ce o beneficiază și este obligat a catehiza la școlile noastre din loc fără altă remunerațiune dela parohie.

Dela recurenți se pretinde cvalificațiune pentru parohii de clasa primă.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursesle ajustate cu documentele prescise și cu atestat despre serviciul de până acum, adresate Comitetului parohial din Belinț, să le înainteze oficiului protopopesc din Belinț, județul Timiș, având până la termenul regulamentar a se prezenta în sf. biserică din Belinț, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Concurenții din altă dieceză au să doveadă consimțământul Consistorului respective a Prea Sf. Sale Domnului Episcop diecezan, că pot reflecta la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Gherasim Sârbu,** protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala conf. ort. rom. din comuna **Budogul-Vechiu**, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela intaia apariție în organul oficios „Biserica și Școala.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 600 lei.
2. Cvarțir coraspuzător și grădină.
3. Stolele îndatinate.
4. Într-girea salariului conform clasei și gradației se va cere dela statul Român.
5. Pentru scripturistica 15 lei.
6. Pentru conferință 19 lei.

Comuna se va îngriji de curățitul și încălzitul salei de învățământ.

La acest post se admit a recurge învățători eventual învățătoare având a-și trimite cererile lor ajustate în regulă și adresate comitetului parohial Prea onoratului oficiu Protopresbiteral din Vinga, iar dâșii sunt rugați a se prezenta în vreo Duminică ori sârbătoare în biserică sf. mânăstiri Hodoș-Bodrog, spre a se face cunoscut poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Dr. P. Țucra** m. p., protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor dela școala conf. ort. română din **Hodoni**, protopresbiteratul Vinga (jud. Timiș), se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariție în acest organ.

Dotatiunea:

1. Salar din cassa culturală anual 500 Lei. Într-girea salariului și diferitele ajutoare se vor cere dela stat, pentru cari comuna bisericească nu garantează.
 2. Locuință în natură. De repararea internă a locuinței se va îngriji alesul învățător.
 3. Stolele îndatinate: la înmormântări dela 1—3 Lei, după starea omului; la cununie 1 Leu.
 4. Scripturistica 10 Lei, iar pentru conferință — dacă participă — 20 Lei.
 5. Pentru reînființarea și conducerea corului 25% din venitele petrecerilor aranjate.
- De curățirea și încălzitul școlii se îngrijește comuna bisericească.

Alesul învățător e obligat să țină regulat și școala de repetiție, în caz de lipsă oarele de catehizare; să instrueze școlarii în cântările bisericesti pe mai multe voci și să reînființeze și conducă corul

Dela recurenți se cere, ca pe lângă diploma de învățători și atestat de eventuală activitate și moralitate, să prezinte atestat despre capacitatea de a înființa și conduce cor vocal.

În cazul, că vreun recurent a fost declarat de eșit din serviciul școlii confesionale, respectivul numai așa poate fi candidat, dacă va prezenta și act din partea Vener. Consistor, că e reprimat în serviciul școlii confesionale.

Cererile ajustate în regulă cu toate actele pretinse și adresate comitetului parohial, sunt a se înainta Onoratului oficiu protopresbiteral din Vinga, iar recurenți să se prezinte în biserică într'o Duminică sau sârbătoare.

Din ședința comitetului parohial ținută în Hodoni, la 22 Octomvrie (4—XI.) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Dr. P. Țucra** m. p. protopop.

—□—

1—3

În conformitate cu dispozițiunea Vener. Consistor Nr. 3099/1920 pentru îndeplinirea parohiei vacante **Vădas**, se escrie concurs nou cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala.”

Beneficiile sunt:

1. Casa parohială cu intravilan și supraedificate. De curățirea internă a casei parohiale se va îngriji alesul.
2. Una sesiune parohială cu drept de pășunat.
3. Stolele legale.
4. Birul legal care e staverit în suma de 67 lei.
5. Într-girea venitelor dela stat.

Alesul va plăti dările publice după beneficiul său și va avea să provadă — fără altă remunerațiune dela parohie — catehizarea elevilor dela școala primară din loc.

Parohia este de clasa III-a (treia).

Recursesle ajustate conform regulamentului și cu atestat despre eventualul serviciu de până acum, adresate comitetului parohial din Vădas, se vor înainta în termenul concursual la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (Borosjenő); iar recurenții vor avea să se prezinte în termenul concursual în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și în cele rituale.

Din șed. comit. par. din Vădas, ținută la 17/30 Ianuarie 1921.

Mihai Goldiș m. p., preș. comit. par. **Dimitrie Matei** m. p., notariul comit. par.

În conțelegere cu: **Ioan Georgia** m. p., protopresbiter.

—□—

2—3

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștința on. public, că

Croitoria Diecezană

(Strada Eminescu Nr. 35) și-a reînceput activitatea.

Primește

pentru renovare, transformare, întoarcere: haine civile și îmbrăcăminte proești. Confeționează: haine civile, ornate bisericesti, prapori, steaguri, epitafe, perdele, măsaie etc. etc. :: :: prompt și pe lângă prețuri convenabile.

Cu stimă:

Sibrăria Diecezană, Arad.

Cenzurat: **Alexandru T. Stamatiad.**